

Motion till riksdagen

1989/90:Bo249

av Agne Hansson m.fl. (c)

Bostadspolitiken

Bostaden är en nyttighet som är grundläggande för människans välfärd. Alla skall därför ha möjlighet att skaffa sig en bostad oavsett var i landet hemorten finns eller där man önskar bo.

Bostadspolitiken måste utformas så att villkoren på bostadsmarknaden blir sådana att även ungdomar och människor med låga inkomster kan få bo i goda bostäder. Staten bör också forma en politik som på ett rättvist och likvärdigt sätt gör det möjligt för kommunerna att leva upp till sitt ansvar för att människor kan ordna sitt boende såväl i tätort som landsbygd.

En bostadsmarknad med problem

Svensk bostadsmarknad brottas med svåra problem. Bostadsbristen är stor. Kostnadsutvecklingen håller på att äventyra en fortsatt bostadsproduktion och gör det allt svårare för var och en att ha råd att bo. I Stockholms län där bostadsbristen är värst och där nu över 150 000 människor står i bostadskö, minskade återigen bostadsbyggandet kraftigt medan byggande av kontor och andra lokaler fortsätter att öka. Koncentrationen av arbetsplatser, bebyggelse och befolkning hotar en god hushållning med mark och vatten och skapar dåliga boendemiljöer och svåra sociala problem.

Den förda regeringspolitiken har inte lett närmare en lösning. Politiken måste därför läggas om. De bostadspolitiska åtgärderna måste nu verkligen inriktas på att lösa problemen på bostadsmarknaden. Inte minst viktigt är det att ungdomarnas bostadssituation förbättras. Bostadspolitiken måste präglas av en helhetssyn som omfattar alla och som bättre tar hänsyn till de ändliga naturresurserna.

Sammanfattande inriktning

I denna och andra motioner föreslår vi följande åtgärder på boendeområdet för att komma till rätta med bostadsbristen och få fram fler bra bostäder:

- En politik för regional balans som minskar trycket på bostadsmarknaden i överhettade områden.
- Inrättande av ett särskilt stimulansbidrag på 30 000 kr för varje ny lägenhet under 70 kvm som kommer till.
- Ett ytterligare stimulansbidrag på 50 000 kr för varje hyreslägenhet som byggs på landsbygden och i småorter. Sammantaget en satsning med 200

milj kr för att på ett år få fram 6 000 nya lägenheter utöver den ordinarie bostadsproduktionen.

- En sänkning av den garanterade räntan vid ombyggnad i områden med vikande nybyggnadsbehov.
- Förenklade låneregler och mindre byråkrati för snabba beslut om byggande.
- Åtgärder som gör det lättare för fler att hitta en lämplig bostad genom att smygkontorisering förhindras och att bli nu tomma övernattningslägenheter frigörs för bostadsmarknaden.
- Bidrag till installation av hiss i flervåningshus.
- Billigare bostäder.
- Ett mera kostnadskänsligt lånesystem.
- Stimulans till ett ökat bosparande genom personliga investeringskonton.
- Åtgärder för stabilitet på bostadsmarknaden och en jämnare byggsysselsättning. Vintertillägget behålls och ombyggnadslånereglerna sänks när nybyggnadsbehovet klingar av.
- Avveckling av krångliga regler som fördröjer och försenar byggandet.
- Bättre planering och ökad tillgång på tomter.
- Ekonomisk politik för lägre räntor.
- Bättre boendemiljö och ett ekologiskt byggande.
- En systematisk användning av miljökonsekvensbeskrivningar i samhällsplaneringen.
- Ökad inriktning mot ekologiskt anpassat byggande och boende.
- Planering för mera fullständiga och livskraftiga lokalsamhällen. Det gäller inte minst i glesbygd och i storstädernas förortsmiljöer.
- VDN-märkning av bostäder och boendemiljöer.
- Införande av en boendemiljölag.
- Ett saneringsprogram mot radon i bostäder.
- Effektivare stöd från småhusskadenämnden i samband med fukt- och mögelskador.

Bostadsbyggandet

Bostadsbyggandet måste hållas på en hög nivå. Under 70-talet och fram till 1982 låg bostadsproduktionen på en nivå runt 50 000 lägenheter per år. Det är först under 1989 som bostadsbyggandet kommit upp i den omfattningen igen. En viktig uppgift nu är att komma tillrätta med den bostadskris som hotar en fortsatt nyproduktion av bostäder.

De bostadspolitiska åtgärderna måste inriktas på att förhindra ensidighet och segregation. Mångfald och variation skall eftersträvas. Ökningen av antalet färdigställda småhus är oroväckande liten i förhållande till flerbostadshusen. Under 1989 ökade antalen nya påbörjade flerbostadshus med 87% medan motsvarande siffror för småhus var 11% jämfört med motsvarande period 1988. Det måste återigen göras möjligt för dem som så önskar att få bo i eget hus om valfriheten i boendet skall kunna upprätthållas.

För att öka valfriheten och bevara en allsidig bebyggelsestruktur och levande bygder i hela vårt land måste nyproduktionen av bostäder också inriktas på att hyresbostäder byggs på landsbygden och i de små orterna.

Inte minst för att hålla kostnaderna på en rimlig nivå måste de bostadspolitiska åtgärderna inriktas mot att skapa stabilitet på bostadsmarknaden. Planeringen måste vara förutseende och ske med stor framförhållning. En klok åtgärd är därför att redan nu planera för den ombyggnadsverksamhet som skall ersätta nyproduktionen vid den tidpunkt då nybyggnadsbehovet avklingar.

Det bör ske så att den garanterade räntan för ombyggnadsprojekt sänks och fastställs lika med nybyggnadslåneräntan. Detta bör ske successivt och med början i de orter där nyproduktionen först blir vikande. Det bör ankomma på länsbostadsnämnderna att i samråd med länsarbetsnämnderna fatta dessa beslut.

Övergången till i princip lika räntebidragsvillkor från staten vid ombyggnad som vid nybyggnad får därmed såväl en sysselsättningspolitisk som regionalpolitisk positiv effekt. Den blir därmed också en verksam bostadspolitisk åtgärd för att hålla nere byggkostnaderna och få ut fler kvalitativt goda bostäder i förhållande till investerat kapital. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett förslag i så god tid att det kan träda i kraft fr.o.m. den 1 januari 1991. Detta bör ges regeringen till känna.

Miljö

Boendet tar stora områden av mark i anspråk och kräver mycket av energi och naturresurser i övrigt. Den framtida bebyggelseplaneringen måste därför inriktas mot ett mera resurshushållande samhälle. Boende, utbildning, arbete och service måste planeras i nära samverkan med vartannat i allsidigt sammansatta lokalsamhällen.

Störst behov av att komplettera planeringen så att mera fullständiga och livskraftiga samhällen skapas finns i den utpräglade glesbygden och i storstädernas förortsmiljöer.

En systematisk användning av miljökonsekvensbeskrivningar som beslutsunderlag i samhällsplaneringen måste komma till stånd.

Sambandet mellan energianvändning i bostäder och miljöföreningar orsakade t ex av förbränning är påtaglig. En avveckling av kärnkraften ställer krav på en effektiv energianvändning. Det kräver i sin tur en inriktning mot mera resursbevarande byggnadsteknik och att själva boendet anpassas till det ekologiska systemet. Effektivare och mera miljövänliga sätt att ta hand om avfallet måste introduceras och utvecklas.

I syfte att få en mera samlad syn på markresurserna och den fysiska miljön i landet har en sammanhållen lagstiftning för planering av bebyggelsen och för hushållningen med mark och vatten tillkommit. Centern har aktivt medverkat i den processen. Ytterligare stärkt lagskydd i första hand för naturresurserna är nödvändigt.

Mot bakgrund av denna strävan mot ökad helhetssyn är det olyckligt att ansvaret för den fysiska riksplaneringen i och med regeringsombildningen i januari flyttas över från bostadsdepartementets ansvarsområde till miljödepartementet. Den brist på helhetssyn inom regeringen för dessa viktiga miljö- och framtidsfrågor är olycklig. Den kan få till följd att det nu pågående

arbetet ute i kommunerna med översiktsplaner och annat genomförandearbete enligt den nya PBL-lagstiftningen och dess inriktning mot ökat lokalt inflytande och ansvar kan ta skada.

Mot. 1989/90
Bo249

Budgetpropositionen

Det faktum att problemen på bostadsmarknaden fortfarande är i växande visar att de åtgärder som i budgetpropositionen, bilaga 13, anförs om bl a en rambegränsning om bostadslån och höjning av den garanterade räntan för ombyggnadslån, typgodkännande av byggmaterial från annat nordiskt land och avtalet med byggentreprenören, inte varit tillräckliga eller insatta för sent för att få avsedd effekt.

Inte heller innehåller årets budgetproposition några konkreta förslag till lösningar. Förslag om åtgärder mot sjuka hus och en bättre boendemiljö saknas fortfarande. Förslag i detta avseende liksom på strategiskt viktiga områden inom bostadsfinansieringen aviseras senare under våren och hösten 1990.

Obligatorisk bostadsförmedling

Bostadsministern anger i budgetpropositionen att han senare för riksdagen avser att eventuellt framlägga förslag om obligatorisk bostadsförmedling. Pga att mer än hälften av landets kommuner saknar bostadsförmedling har han gett boverket i uppdrag att undersöka varför vissa kommuner saknar bostadsförmedling. Bostadsministern anger bostadsförsörjningsskäl som motiv för ett eventuellt kommande regeringsförslag.

Från centrens sida anser vi att bostadsministern kunde besparat boverket detta uppdrag. Den bristande bostadsförsörjningen har helt andra orsaker och kräver åtgärder av helt annat slag än att med administrativa åtgärder försöka lösa en bristsituation.

En obligatorisk bostadsförmedling leder bara till ökad byråkrati och svåra tillämpningsproblem. Bostadsförmedlingsverksamhet är värdefull. Framför allt är det viktigt att lediga lägenheter kommer ut till förmedling och att de bostadssökande har någon plats eller instans dit de kan vända sig för att få en uppfattning om bostadstillgången inom en ort eller kommun. Bostadsförmedlingsverksamheten blir i det fallet effektivast om den får ske på frivillig väg och i konkurrens.

Bostadsministern bör därför avstå ifrån att lägga fram lagförslag om obligatorisk bostadsförmedling. Bostadsförmedlingverksamheten bör istället utformas i enlighet med vad vi ovan anför. Detta bör ges regeringen till känna.

Boendet och skattereformen

En avgörande fråga för bevarandet av de sociala målen i bostadspolitiken är utformningen av finansieringssystemet för boendet.

Förslagen till skatteomläggning och ett nytt bostadsfinansieringssystem i samband därmed kommer att fördyra boendet och medför ökad rundgång av pengar genom att bostadsbidragen och annat socialt stöd måste öka radikalt om inte många skall slås ut från bostadsmarknaden.

Från centerns sida kan vi inte acceptera en skattereform som medför att de sociala målen i bostadspolitiken eftersätts och leder till ett ökat behov av transfereringar. Skall en skattereform kunna genomföras med rättvis fördelning och trygghet i boendet för alla som grund, måste boendet betraktas som en nödvändig nytthet och beskattas med försiktighet.

Det hade därför varit rimligt att först presentera ett bostadsfinansierings-system med hänsyn tagen till de bostadssociala målen och därmed få klarhet i vilken grad boendet kan finansiera en skattesänkning. Att som nu har skett först presentera skattesänkingsförslag och förutsätta att bostadssektorn skall svara för 1/3 av finansieringen av den sänkningen, är ur bostadssocial synpunkt oacceptabelt. Det kommer att slå mycket hårt och orättvist mot många boende. Det var mot den bakgrunden som vi redan i partimotionen om bostadspolitiken för två år sedan, reste kravet om tillsättande av en parlamentarisk bostadspolitisk utredning. Riksdagsmajoriteten avvisade emellertid kravet.

Som en följd av regeringens uppläggning av skatteomläggningen saknas nu förslag om ett nytt bostadsfinansieringssystem i budgetpropositionen. Vi tvingas konstatera detta och kommer därför att mera ingående presentera centerns bostadspolitiska syn i en partimotion, när den aviserade propositionen lagts senare under våren.

Politik för lägre ränta

Den allmänna räntenivån är helt avgörande för hur finansieringen av bostadssektorn skall kunna klaras. Ett högt ränteläge ökar statens utgifter för bostadsförsörjningen dramatiskt. I årets budgetproposition uppgår statens subventioner till 44 mdr kr. Samtidigt ökar hushållens kostnader för det egna boendet.

En ny skattereform måste formos med målsättningen att klara balansen mellan en rimlig belastning på statsbudgeten av bostadssubventionerna och vad de enskilda hushållen tål av kostnader för det egna boendet. För att klara en sådan balans krävs det en ekonomisk politik som håller marknadsräntorna nere. Vidare måste det till ett högt och målmedvetet hushålls- och bosparande. En inriktning av politiken för att tillgodose dessa båda faktorer saknas. Sedan förslagen i skatteomläggningen blev kända har, delvis som en följd därav, marknadsräntorna stigit kraftigt.

Centerns skatteförslag bygger på en finansiering som inte medger dessa negativa effekter på marknadsräntorna. Centerns förslag bygger vidare på att bostadssektorn får bära en mindre del av reformens finansiering.

Stimulera bosparandet

Det egna sparandet till en bostad är en viktig del i ett stabilt och sunt bostadsfinansieringssystem. Möjligheten till en rejäl egen insats i bostaden sänker kostnaden och ökar det egna handlingsutrymmet.

Centerns förslag om personliga investeringskonton ger denna möjlighet. Alla skall enligt vårt förslag ha möjlighet att efter vissa regler årligen kunna spara en viss maximal summa skattefritt på ett personligt investeringskonto i bank. De sparade pengarna skall utan skattekonsekvenser bli kunna an-

vändas för att finansiera en egen bostad. På detta sätt blir det möjligt att öka den egna insatsen i bostaden. Samtidigt kan, utan att de boende drabbas av ökade boendekostnader, bostadssubventionerna minskas och samhällets stöd till boendet prioriteras bättre till dem som bäst är i behov av stöd.

Bygg fler smålägenheter

Bostadsbristen är ett allvarligt problem som leder till stora svårigheter för många enskilda människor och familjer. Särskilt hårt utsatta är ungdomarna. Det innebär att tryggheten hotas. Valfriheten i fråga om boendet och boendeort blir begränsad.

I en särskild kommittémotion om valfrihet i boendet redovisar vi utförligare de omedelbara åtgärder vi föreslår för att snabbt avhjälpa bostadsbristen och skapa ett mer allsidigt sammansatt bostadsbestånd i landets alla delar. Det gäller inte minst i det sammanhanget att tillgodose behovet av hyreshusalternativet i små orter och på landsbygden.

Förslagen innebär att ett stimulansbidrag införs. För varje lägenhet under 70 kvm lägenhetsyta som påbörjas under budgetåret 1990/91 skall ett stimulansbidrag på 30 000 kr. utgå från staten. För detta ändamål anvisas 150 miljoner kr. Bidraget är generellt för hela landet och utgår till byggnation av smålägenheter såväl på landsbygden, i mindre orter som i storstäderna.

Småhuslägenheter på landsbygden

För att ge ungdomen en chans att bo kvar i hembygden och stimulera till att hålla landsbygden levande föreslås vidare att ett stimulansbidrag inrättas som uppgår till 50 000 kr. per påbörjad hyreslägenhet under budgetåret. Bidraget skall utgå till byggnation endast på landsbygden och i orter som har ett invånarantal som understiger 300.

Det innebär att det sammantaget för varje hyreslägenhet som byggs i orter under 300 invånare utgår en ekonomisk stimulans på 80 000 kr/lägenhet. Hyran för en nyproducerad lägenhet på 60 kvm kan i initialskedet då sänkas med ungefär 225 kr. i månaden i jämförelse med dagens hyresnivå i nyproduktionen.

Sammantaget innebär dessa två åtgärder ett tillskott på 5 000 nya bostäder generellt i landet och ytterligare 1 000 nya bostäder på landsbygden.

Överlåtelse av allmännyttigägda bostadshus

De allmännyttiga bostadsföretagen är betydelsefulla i samhällets strävan att tillgodose det totala bostadsbehovet och allas rätt till en bra bostad till en rimlig kostnad. De ägs och drivs utan vinstsyfte. Genom bruksvärdesprincipen blir allmännyttan normerande för hyressättningen på den lokala hyresmarknaden. Hyrorna fastställs efter självkostnadsprincipen. De allmännyttiga företagen blir härigenom ett verksamt medel för att upprätthålla de sociala målen i bostadspolitik.

Enligt vår mening ser vi det angeläget att allmännyttan kan utvecklas. Hösten 1987 fattade riksdagen beslut (prop 1986/87:168, BoU 1987/88:3) om att räntebidrag för bostadslån inte längre skall utgå till fastighet som förvär-

vas från allmännyttan. Det innebar i praktiken stopp för ett allmännyttigt företag att avyttra nyare fastigheter. Beslutet hade som motiv att slå vakt om de allmännyttiga bostadsföretagen. I praktiken blev effekten tvärtom. Det kom och kommer att hämma allmännyttans utveckling och förnyelse.

För att förnya bostadsbeståndet, utveckla nya bostäder och experimentera måste allmännyttan såväl som andra fastighetsägare kunna avyttra fastigheter för att få loss kapital till förnyelse. Det förhindras med denna låneregul som nu finns. Vi föreslår därför att denna regel upphävs.

Markvillkoret vid bostadslån för vissa egnahem

På förslag av regeringen beslutade riksdagen under föregående riksmöte att undantaget från markvillkoret i fråga om småhus som skall bebos av lånesökande definitivt skall upphöra efter utgången av juni i år.

Den beslutade åtgärden kommer att allvarligt skada en fortsatt förutseende planering för bostadsbyggandet. Risken är uppenbar att detta nu kommer att störa den mycket angelägna uppgiften att lösa den svåra bostadsbristen. Detta har också påpekats i skrivelse till regeringen från Sveriges Trähusfabrikers Riksförbund den 30 oktober 1989.

Markvillkoret som i princip innebär att bostadslån endast lämnas om kommunen förmedlat den mark på vilken byggnadsföretaget skall genomföras, har numera spelat ut sin roll. Reglerna om markvillkoret leder till ökad byråkrati, krångel och därmed förseningar av byggnationen och skapar brist på tomter. Därmed får markvillkoret en kostnadsdrivande effekt i stället för att kostnaderna med dess hjälp hållas nere. Vi föreslår därför att markvillkoret slopas helt fr o m den 1 juli 1990.

Vintertillägg

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att vintertillägget skall slopas i samband med beräkning av låneunderlag och pantvärde för bostadslån utan att annan kompensation för byggande vintertid införs.

Vintertillägg innebär att särskilda tilläggsbelopp i låneunderlaget görs vintertid för att kompensera de merkostnader som följer av byggnation vintertid. Tilläggsbeloppen varierar med hänsyn till var i landet huset ligger och under vilken tid byggnadsarbetena pågår.

Vintertillägget har tillkommit bl a för att utjämna de stora variationerna säsongsmässigt som råder inom byggandet. Ett slopande av vintertillägget innebär att stimulansen till säsongsutjämningen försvinner med risk för ökad ryckighet och ett dyrare bostadsbyggande som följd. Kostnaderna för bostadssubventionerna kommer som en följd därav att öka i motsvarande grad – en kostnadsfördyring för staten som torde motsvara den tänkta besparingen som bostadsministern angett på 14 milj kr. Vi föreslår därför att riksdagen avvisar förslaget och att vintertillägget behålls.

Metoden för beräkning av låneunderlag

I budgetpropositionen redovisar bostadsministern de ändringar i grunderna för beräkning av låneunderlag för bostadslån som riksdagen föregående riks-

möte beslutade om och som trädde i kraft den 1 oktober 1989 med särskilda övergångsregler fram till 30 september 1990. Beslutet innebär inte några egentliga förenklingar av lånereglerna. Det krävs mer omfattande förenklingar för att minska krånglet och öka insynen från den enskilde husbyggaren i byggprocessen.

Förenklingar av lånereglerna är också nödvändiga i syfte att få bort en lånearkitektur och byråkratiska regler som styr byggandet mot en inriktning som syftar till att få ut så mycket stöd som möjligt i stället för välanpassade och praktiska lösningar. Vi föreslår att räntebidrag skall utgå motsvarande 100% av en schabloniserad byggkostnad, baserad på yta och genomsnittskostnad upp till en maximal övre ytgräns för en s. k. normalbostad.

Reglerna bör dock vara så utformade att låneunderlaget påverkas av bostadens kvalitet och funktion. De statliga lånen skall kunna utgå även om yta och standard resulterar i en dyrare lösning. Merkostnaden får då finansieras på annat sätt än genom statliga lån.

De av oss föreslagna enhetliga lånereglerna skulle bli mer kostnadskänsliga och stimulera till att hålla byggkostnaderna på en så låg nivå som möjligt. Det nuvarande lånesystemet har ingen sådan kostnadshämmande effekt.

Direktverkande el för uppvärmning

En skärpning av energihushållningskraven är nödvändig.

I budgetpropositionen föreslås nu i princip ett direkt förbud mot installation av direktverkande elvärme i byggnader med undantag för fritidshus med högst två bostäder. Centern har länge hävdad detta krav och har ingen invändning mot förslaget i sak. Däremot vänder vi oss emot metoden att lagreglera förbudet med hjälp av att i PBL införa krav på bygglov för direktverkande elinstallation.

Det är en metod som orsakar onödigt krångel och får andra icke önskvärda effekter som att införa bygglov på jordbrukets ekonomibyggnader. Vi avvisar därför förslaget om krav på bygglov. Istället föreslår vi att ett generellt förbud direkt skrivs in i PBL. Det bör ankomma på berört utskott att närmare utforma lagtexten.

Räntebidrag

Under rubriken räntebidrag för regeringen upp ett förslagsanslag på 17,7 milj kr. som är lika med anslaget för föregående budgetår i avvaktan på den särskilda propositionen i ämnet som vi tidigare har kommenterat i motionen.

I denna anslagspost finns förutom räntebidragen för ny- och ombyggnad också en rad andra stödformer som räntebidrag för vissa underhålls- och reparationsåtgärder det s k RBF-stödet, tidigare stöd till s k ROT-lån, förvärvslån, räntebidrag för gatukostnadsersättning, ungdomsbostadsstödet, nybyggnadsbidrag, bidrag till bostadskostnad efter ombyggnad, statsbidrag till hyresrabatter och ersättning för förvaltningsförluster.

Den statliga bostadsstödsformen bör vara så enkel och enhetlig som möjligt. Det finns av det skälet och av en rad andra skäl anledning att noga pröva om varje stödform är berättigad och fyller rätt funktion. En del av dessa stöd

kan användas för betydligt offensivare insatser för att lösa den svåra bostadsbrist som för närvarande finns och där särskilt många utsatta är ungdomar som inte lyckats få någon egen bostad. Det finns anledning att återkomma till detta när proposition i ämnet avlämnats.

Mot bakgrund av vad som nu anförts föreslår vi att ett anslag till räntebidrag m.m. för budgetåret 1990/91 uppförs med 17 371 000 000 kr, vilket innebär en sänkning med 399 milj kr. i förhållande till regeringens förslag.

Mot. 1989/90
Bo249

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Det är enligt vår mening angeläget att nödvändiga ombyggnader av kulturhistorisk värdefull bebyggelse kan genomföras. Dessa ombyggnader är ofta komplicerade och svåra att genomföra med betydande kostnadskonsekvenser som följd och kräver betydande resurser. Det är dock samtidigt angeläget att vårt kulturarv inte förstörs. Särskilt oroande ur dessa synpunkter är försurningen och de effekter denna har på olika typer av kulturminnen. Vi tar upp denna fråga i en särskild motion, där vi även föreslår införande av ett nytt anslag för byggande av kulturhuslokaler.

Bostadsbidrag

Regeringen behandlar budgetposten om bostadsbidrag på samma sätt som räntebidragen genom dess anknäpning till skatteomläggningen. Vi har ingen möjlighet att nu bedömma annan storleksordning på anslagsbeloppet.

I detta sammanhang finns emellertid anledning att erinra om vad bostadsutskottet enhälligt gav uttryck åt i sitt betänkande 1989/90:BoU 5 i samband med behandlingen av bostadsbidragen för 1990.

Om bostadsbidragen efter 1990 anförde utskottet bl a följande: "Om ett nytt bostadsfinansieringssystem, med den inriktning som nu övervägs, införs innebär det att de individuella bostadssubventionerna – bostadsbidragen – måste ges en helt annan utformning än i dag".

Vidare förutsatte utskottet att om skatteövervägandena ger vid handen att en reformering av bostadsbidragen bör reformeras före 1991 års inträde, regeringen i så fall förelägger riksdagen förslag i frågan i så god tid att detta kan ske.

Detta tillkännagivande från utskottet som riksdagen ställde sig bakom var föranlett av osäkerheten då om hur stora höjningar som kan följa av de finansieringsförslag som nu övervägs mellan företrädare för folkpartiet och finansdepartementet. Dessa är ännu inte till fullo kända.

Centern kan som tidigare anförts inte acceptera att bostadssektorn skall svara för så stor andel som 1/3 av skattereformens finansiering. Så kraftiga boendekostnadsökningar som följer därav kommer att allvarligt försvåra möjligheten att upprätthålla de sociala målen i bostadspolitiken. Detta bör ges regeringen till känna.

Förenklade regler

Det bör vidare övervägas om inte regelsystemet i samband med bostadsbidragsgivningen borde ses över i syfte att förekla och samordna.

En sådan förenkling kunde vara att samordna bostadsbidragen med det jämningsförfarande som finns i skattesystemet. Efter närmare övervägande bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag med den innebörden.

Bidrag för installation av hiss

Boverket har föreslagit att staten bör fortsätta att lämna särskilda bidrag för installation av hissar eller andra lyftanordningar i flerbostadshus.

Regeringen anger att frågan om aktuellt bidrag övervägs i anslutning till de pågående övervägandena om en reformerad bostadsfinansiering.

Vi har svårt att se ett direkt samband mellan en reformering av bostadsfinansieringen och bidrag för installation av hiss i flerbostadshus.

Installation av lyftanordningar i flerbostadshusen är en angelägen åtgärd för att göra bostäderna tillgängliga för alla. Det vore olyckligt om förbättringsverksamheten i bostadsbeståndet i här aktuellt avseende tvingades avstanna i brist på stimuleringsinsats från staten.

Vi föreslår därför i enlighet med boverket att ett anslag på 50 milj. kr. uppförs för fortsatt bidragsgivning för installation av hiss m m i flerbostadshus.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bostadspolitikens inriktning,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en sänkning av den garanterade räntan för statliga ombyggnadslån fr o m. den 1 januari 1991 i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om obligatorisk bostadsförmedling,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en bättre miljöanpassning av byggande och boende,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om räntenivåns betydelse för boendekostnaderna,¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om stimulanser för ett ökat bosparande,¹⁾

5. att riksdagen anvisar 150 000 000 kr. till stimulansbidrag för byggande av smålägenheter i enlighet med vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen anvisar 50 000 000 kr. till stimulansbidrag för byggande av hyreslägenheter på landsbygden och i små orter i enlighet med vad som anförts i motionen

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om villkoren för bostadslån vid överlåtelse av allmännyttigt ägda bostadshus,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om markvillkoret vid erhållande av bostadslån för egna hem.

9. att riksdagen avslår förslaget i prop. 1989/90:100 om slopande av vintertillägget vid beräkning av låneunderlag och pantvärde,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av metoden för beräkning av låneunderlag och pantvärde vid nybyggnad,

11. att riksdagen med avslag på prop. 1989/90:100 i denna del beslutar om sådan ändring i plan- och bygglagen beträffande förbud mot direktverkande el i byggnader utom fritidshus som anförts i motionen,

12. att riksdagen med avslag på prop. 1989/90:100 i denna del till Räntebidrag m.m. för budgetåret 1990/91 beslutar anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 329 000 000 kr. minskat anslag om totalt 17 371 000 000 kr.,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bostadsbidragen och de sociala målen i bostadspolitiken,

14. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för utbetalning av bostadsbidrag i enlighet med vad som anförts i motionen,

15. att riksdagen beslutar att med avslag på prop. 1989/90:100 i denna del till Viss bostadsförbättringsverksamhet m.m. för budgetåret 1990/91 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 50 000 000 kr. förhöjt anslag om totalt 313 000 000 kr.

Stockholm den 25 januari 1990

Agne Hansson (c)

Rune Thorén (c)

Ivar Franzén (c)

Stina Gustavsson (c)

Birger Andersson (c)

Elving Andersson (c)

Karin Starrin (c)

